

Förord

Årets Situne Dei, den andra i ordningen efter återuppståndelsen, innehåller sju artiklar av varierande slag. Den gemensamma nämnaren för fem av artiklarna är att de behandlar föremål och har dessa som utgångspunkt för en diskussion som i flera fall för mycket långt. De resterande två artiklarna behandlar ett par mindre handfasta historiska företeelser och våra föreställningar om dessa i nutiden. Det handlar om vikingaskepp och vikingaleder i Östersjön och Mälardalen som både finns och inte finns (Edberg) och om mytomspunna öselianska vikingar och Sigtunahärjare i både dåtid (1187) och estnisk nära nutid (Rebas).

Under en längre period har den arkeologiska forskningen dominerats av en artefaktlös arkeologi. Det betyder att tankar och teser kommit att sväva alltmer fritt i luften och utan kontakt med verkligheten. Härigenom har också grundforskningen blivit gravt eftersatt. Det har naturligtvis drabbat den ”fyndtäta” stadsarkeologin i extra hög grad.

Under senare tid har dock pendeln svängt mot en forskning som tar också fynden på allvar. Kanske har detta trendbrott underlättats av den digitala revolution som

pågår, den som gjort att fynden nu kan vara sökbara med endast par tryck på tangentbordet. Sigtuna är i den här synvinkeln en mycket speciell plats. Fyndmängderna kan räknas i hundratusental, men även guldkornen är många, d.v.s. det finns många mycket speciella fynd som sällan dyker upp på andra platser. Här finns också en väl daterad stratigrafi som omfattar sen vikingatid och tidig medeltid – en period på ca trehundra år, som inte finns på någon annan plats inom det medeltida Sveriges gränser. På det viset fungerar Sigtunamaterialet både som en nyckel och som ett referensbibliotek för hela Sverige och även i ett nordeuropeiskt urbant sammanhang.

Ett runsyllabarium (Gustavson), åtta sepulkralstenar (Tesch) och i viss mån en mängd fossiler (Kresten) hör till de unika Sigtunafynd som behandlas i årets skrift. De riktiga hjältarna är dock de artikelförfattare som tagit sig an det s. k. massmaterialet. Det har funnits och finns en diskussion om massmaterialets vetenskapliga värde. Det gäller också dess museala värde. Vad ska kastas och vad ska inte kastas? Det är ju trots allt mycket utrymmeskrävande! I en av artiklarna (Pettersson) möter vi kammakeri-

avfallet: spill, huggspån och halvfabrikat, som ofta återfinns som decimetertjocka lager. I den andra (Söderberg & Gustafsson) den metallurgiska keramiken och avfallet, som kräver ett oändligt tålamod för den som ska beforska materialet. Det är inte bara oromantiskt, det är också smutsigt, dammigt och tidsödande. Båda artiklarna är en hyllning till grundforskningen och ett konkret bevis för massmaterialets forskningspotential. Släng det inte!

Det har nu gått knappt ett år sedan Situne Deis återkomst, efter 54 års tystnad. Det spontana välkommandet har varit positivt. Ännu har bara ett par anmälningar dykt upp i fackpressen. Jag kan härvid inte låta bli att

citera det samlade omdömet om Situne Dei, som gavs på den arkeologiska nätsiten "Artefact": "*Situne Dei kan och bör läsas av alla som är intresserade av god arkeologisk forskning*". Redaktionen bugar och ser gärna dessa ord som ett förpliktigande motto för kommande årgångar. Vi hoppas och tror att innehållet i årets skrift väl uppfyller det mottot.

Sigtuna den 21 augusti 2007

Sten Tesch

- Det går bra att abonnera på Situne Dei. Anmäl intresse per e-post, telefon eller brev till Sigtuna Museum så kommer Situne Dei 2008 med posten tillsammans med ett inbetalningskort.